

ע"פ 4463/22 - חברת אקסמיט - יחסי ציבור ותקשורת נגד מדינת ישראל, מוחמד ח' ארוף

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4463/22

לפני:

כבוד השופט ד' ברק-ארז
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט י' כשר

המערער:

חברת אקסמיט - יחסי ציבור ותקשורת

נגד

המשיבים:

1. מדינת ישראל
2. מוחמד ח' ארוף

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו מיום 2.6.2022 בבה"ע 40649-03-22
שניתנה על-ידי כבוד השופט ד' אמיר;
הודעות מטעם המשיבה 1 מיום 22.1.2023 ומיום
6.2.2023

תאריך הישיבה:

ב' בטבת התשפ"ג (26.12.2022)

בשם המערער:

עו"ד יוסי סקה, עו"ד יוסי בכר

בשם המשיבה 1:

עו"ד שרית משגב

בשם המשיב 2:

עו"ד אלעד רט

בשם נפגעי העבירה:

עו"ד רותי אלדר

פסק-דין

השופטת ד' ברק-ארז:

1. חברה הפועלת בתחום התקשורת מבקשת להפיק סרט תיעודי העוסק במקרים של רצח נשים בישראל בעשור האחרון. לצורך כך, החברה הגישה בקשה לעיון בחומרים מתוך חקירת המשטרה בפרשה מסוימת שבה אשה נרצחה על-ידי אדם שעמו היה לה קשר אישי, וכן לפרסום חלקים מהם, לפי שיקול דעתה, במסגרת הסרט. המדינה התנגדה לבקשה, בעיקר נוכח עמדת משפחתה של הנרצחת, ואף הנאשם התנגד לכך בטענה לפגיעה בפרטיותו בשל הפרסום. בתמצית, השאלה שבה התבקשנו להכריע היא האם מוצדק בנסיבות העניין להיעתר לבקשת החברה במתכונת שבה הוגשה? באופן רחב יותר, המקרה חזר ועורר את הדיון בשאלת האיזון הראוי בין ההגנה על פרטיות הנחקר ופרטיותם של צדדים שלישיים קשורים, לבין העניין הציבורי הכרוך בפרסום.

2. כבר בפתח הדברים יצוין כי הדיון בסוגיות אלו נעשה לרקעו של סעיף 13 לחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002 (להלן: חוק חקירת חשודים), המעגן כלל ברירת מחדל שלפיו אין לפרסם תיעוד חזותי או קולי של חקירה ללא קבלת רשות מבית המשפט.

ההלך הפלילי שברקע הדברים

3. על מנת לפרוש את התמונה העובדתית הרלוונטית לדיון, אפתח בתיאור תמציתי של הפרשה העומדת ברקע לבקשה הנוכחית.

4. ביום 6.8.2017 הוגש לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כתב אישום נגד המשיב 2 (להלן: המשיב), שייחס לו ביצוע רצח ועבירות נוספות. בכתב האישום נכלל נאשם נוסף, אך בהמשך, לבקשת התביעה, הופרד משפטו. ביום 4.2.2018 הוגש כתב אישום מתוקן נגד המשיב לבדו. כעולה מכתב האישום המתוקן ומגזר דינו של בית המשפט המחוזי, עובר לחודש מאי 2017 נכנס המשיב לישראל ושהה בה שלא כדין. באותה עת הוא קיים קשר אישי עם מ' (שתכונה להלן: המנוחה), שהייתה נשואה לאחר. ביום 28.5.2017 נפגשו המשיב והמנוחה בחולון, והמשיב ניסה לשכנעה לנסוע עמו לשכם. משסירבה לכך, הוא חנק אותה, ולאחר מכן השליך על ראשה וגופה שתי לבנות בטון גדולות. לאחר שוידא את מותה, קבר אותה בעפר ונמלט מהמקום. רק חודשיים לאחר מכן, לאחר חיפושים נרחבים, נמצאה גופתה.

5. בכתב האישום המתוקן נכתב כי ההחלטה לרצוח את המנוחה גמלה בליבו של המשיב "ממניעים לאומיים ועל רקע היותה יהודיה", וכן הושמטה ממנו העובדה כי כשבועיים לפני הרצח סיפרה המנוחה למשיב שהיא בהיריון. ייחוס הרצח למניעים שנזכרו לא נכלל בכתב האישום המקורי.

6. ביום 4.2.2018 הרשיע בית המשפט המחוזי את המשיב לאחר שזה הודה בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון (תפ"ח (ת"א) 9433-08-17, השופט ר' בן יוסף, השופטת א' קלמן ברום והשופט א' הימן). בהמשך לכך, ביום 25.2.2018 נגזרו על המשיב עונש מאסר עולם, וכן חמש שנות מאסר בפועל, שירותו בחופף. כן

הושת על המשיב פיצוי לעיזבון המנוחה בסכום המקסימלי הקבוע בחוק. ערעור שהגיש המשיב על חומרת העונש נדחה ביום 11.11.2018 (ע"פ 2859/18, השופטים ע' פוגלמן, מ' מזוז ו-י' וילנר).

ההליך בבית המשפט המחוזי בבקשת הפרסום

7. ביום 10.3.2022 הגישה המערערת, חברת אקסמיט יחסי ציבור ותקשורת, בקשה שנשאה את הכותרת "בקשה לעיון בחומרי חקירה" לבית המשפט המחוזי. על-פי האמור בבקשה, המערערת עוסקת בהפקה ופיתוח של סרטים דוקומנטריים, והעיון בחומרי החקירה התבקש לצורך הפקתו ועריכתו של סרט דוקומנטרי שיעסוק במקרים של רצח נשים בישראל בעשור החולף, לרבות המקרה הטרגי של רצח המנוחה. במסגרת הבקשה, התבקש העיון ב"חומרי חקירה עיקריים וכן בקלטות החקירה הקיימות בתיק [חקירות, עימותים, שחזורים וכד']". המערערת הפנתה למקרים אחרים שבהם הותרו העיון בחומרים ופרסומם, וטענה כי קיים אינטרס ציבורי ראשון במעלה להיעתר לבקשה, באופן העולה על הפגיעה האפשרית בפרטיות הנחקרים ומשפחת המנוחה. בקשר לכך צוין כי בכוונת המערערת לשלב קטעים מקלטות החקירה בסרט, באופן שיגביר את המודעות הציבורית לתופעה של אלימות כלפי נשים.

8. ביום 17.3.2022 הודיעה המדינה כי היא מתנגדת לבקשה, בצינה כי חומרי החקירה המבוקשים כוללים מידע שחשיפתו עלולה לפגוע בבני משפחת המנוחה.

9. ביום 24.3.2022 התקיים דיון בבקשה בבית המשפט המחוזי. במהלך הדיון הבהיר בא-כוח המערערת כי הוא מבקש לעיין בתיעוד הקולי והחזותי של חקירות המשיב, בתמלולי חקירותיו וכן בתיעוד השחזור שנערך לו. לטענתו, במקרה זה מספר שיקולים מטים את הכף לטובת היעדרות לבקשה: ראשית, עקרון פומביות הדיון וחשיבות הפרסום במקרה זה. שנית, העיון בחומרי החקירה ופרסומם לא צפוי לפגוע בהליך משפטי תלוי ועומד, שכן מדובר בהליך חלוט. שלישית, במקרה זה ההליך היה פומבי ופרטיו הרלוונטיים פורסמו בעבר בתקשורת. בא-כוח המערערת הבהיר כי הבקשה אינה נוגעת לחקירותיו של המעורב הנוסף בפרשה.

10. בא-כוח המדינה טען, מנגד, כי ישנם פרטי מידע ביחס למנוחה שעולים אגב חקירות המשיב, ושפרסומם עלול לפגוע במשפחת המנוחה. בא-כוח המדינה הוסיף וטען כי בהתאם לכתב האישום המתוקן, הרצח נעשה ממניע לאומני, וממילא לא ברור באיזה אופן צפוי תיק זה להשתלב בנרטיב שמבקשת המערערת להציג בסרט העתידי.

11. באת-כוחה של משפחת המנוחה התנגדה אף היא לבקשה, וטענה כי פרסום חומרי החקירה יפגע בבני משפחתה של המנוחה, המבקשים להניח את הפרשה מאחוריהם.

12. ביום 27.3.2022 התקיים דיון נוסף בבקשה, לשם שמיעת טיעוני בא-כוחו של המשיב. בא-כוח המשיב הבהיר כי הוא אינו מתנגד לכך שהמערערת תעין בחומר החקירה, אך הוא מתנגד לפרסומו. בקשר לכך נטען כי מתן היתר לפרסום תיעוד של חקירת חשוד הוא חריג לכלל, כי יש לתת משקל רב להתנגדותו של הנחקר, וכי מתן היתר לפרסום יפגע באינטרס הציבורי במובנו הרחב, שכן נחקרים לא ישתפו פעולה בחקירות אם ידעו "שהיום הדברים שהם אומרים בחדרי החקירות ישודרו מחר בפרטים טיים בטלוויזיה". בא-כוחו של המשיב הוסיף וטען כי במקרה זה אין ערך מוסף בפרסום התיעוד החזותי של החקירה, וניתן להסתפק בפרסום חומרי החקירה הגולמיים: באמצעות קריינות של

התמלילים, אילוסטרציה או שחקנים שישחזרו את שהתרחש בחדר החקירה. לשיטתו, הערך המוסף בפרסום תיעוד חזותי הוא כאשר "יש דברים שחייבים לראות בעיניים, למשל אלימות של חוקר או צעקות של חוקר". בא-כוחו של המשיב טען עוד כי בניגוד לפסיקה שאליה הפנתה המערערת, בעניינו למשיב אין כל תפקיד או מעמד ציבורי ולכן אין הצדקה לפגוע בפרטיותו. לבסוף, הוא הבהיר כי לא מן הנמנע שלאחר שנציגי המערערת יעינו בחומרי החקירה, ככל שיינתן לכך היתר, הם עצמם יבינו כי נסיבותיו של תיק זה, העוסק ברצח ממניע לאומני, אינן מתאימות להצגת הנושא של אלימות כלפי נשים דווקא.

13. בתגובה, בא-כוח המדינה טען כי החלוקה שהוצעה, בין שלב ראשון שבו יתאפשר לנציגי המערערת לעיין בחומרים, לבין שלב שני שבו יידון עניין הפרסום, היא מלאכותית. מכל מקום, הובהר כי המדינה מתנגדת גם לעיון מצד נציגי המבקשת בחומרי החקירה, שכן הדבר יביא לפגיעה בשיתוף פעולה עתידי של נחקרים בחקירותיהם כמו גם לפגיעה במשפחת המנוחה.

14. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי (השופטת ד' אמיר), בהסכמת הצדדים, כי התיעוד הוויזואלי של חקירות המשיב ושל השחזור שבוצע יוגש לעיון בית המשפט, ולאחר מכן יוחלט אם להעבירו לידי בא-כוח המערערת על מנת שיעיין בו ויודיע אם הוא עומד על הבקשה במלואה.

15. בהחלטתו מיום 2.6.2022 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה. בית המשפט המחוזי קבע כי הגם שאין חולק על האינטרס הציבורי הגלום בסרט שאותו מבקשת המערערת להפיק, הרי שלאחר צפייה בתיעוד החזותי והאזנה לתיעוד הקולי, ניתן להתרשם כי פרסום חומרי החקירה לא צפוי לתרום לנושאים הנדונים בסרט. בלשון ההחלטה: "לא שוכנעתי כי יהיה בפרסומו כדי לקדם את האינטרס הציבורי שבבסיס הסרט מושא הבקשה באופן המצדיק את קבלתה".

16. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי ציין כי יש לתת משקל, גם אם לא מכריע, להתנגדותם של בני משפחת המנוחה לפרסום. בית המשפט המחוזי הוסיף כי לא הוצג טעם משכנע מדוע לא ניתן להסתפק במקרה זה בפתרון חלופי כגון קריינות של קטעים מהחקירה או הצגת החקירה באמצעות שחקנים. בית המשפט המחוזי הבהיר לבסוף כי משנדחת הבקשה לפרסם את חומרי החקירה, נדחית ממילא גם בקשת העיון בהם במסגרת הליך זה. בית המשפט ציין, כי אין בכך כדי למנוע מהמערערת להגיש בקשה מתאימה ונפרדת לעיון בחומרי החקירה. כפי שיפורט בהמשך, בקשה כזו ניתן להגיש בהתאם להנחיית פרקליט המדינה 14.8 "בקשה מצד גורמים שונים לעיין במידע המצוי בתיק חקירה" (30.3.2014) (להלן: הנחיה 14.8).

17. ביום 30.6.2022 הגישה המערערת את הערעור שבפנינו, המכוון כלפי החלטתו האמורה של בית המשפט המחוזי.

טענות הצדדים בערעור

18. המערערת טוענת כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו לפיה פרסום חומר החקירה המבוקש לא יתרום לקידום האינטרס הציבורי העומד בבסיס הסרט המתוכנן. כמו כן, כך נטען, שגה בית המשפט המחוזי משלא נתן משקל ממשי לכך שההליך הפלילי הסתיים זה מכבר, כמו גם לכך שהפרשה סוקרה בהרחבה באמצעי התקשורת, לרבות

ראיונות של בני המשפחה עצמם, כך שהפגיעה בפרטיותם היא מצומצמת. המערערת טענה עוד כי "יש ערך בהצגת הדברים כהווייתם", ולפיכך אין מקום להסתפק בהמחזת החקירה או בקריינות, מה עוד שמבלי שהותר לה לעיין בתיעוד החזותי והקולי של חקירות המשיב, אין ביכולתה כלל לעשות זאת.

19. ביום 26.12.2022 התקיים דיון בערעור. במהלך הדיון שב וטען בא-כוח המערערת כי היה על בית המשפט המחוזי להורות, לכל הפחות, על העברת חומר החקירה הנוגע לחקירות המשיב במשטרה לעיון המערערת, על מנת שתוכל לבחון אם אכן יש לה עניין בו לצורך הפקת הסרט ולצורך בחינת האפשרות להסתפק בהצגת תוכן החקירה באמצעות המחזה מפי שחקנים (להבדיל מהצגת התיעוד החזותי המקורי). בא-כוח המערערת הבהיר, כי העניין בחקירות המשיב דווקא (להבדיל מפרטי מידע שפורסמו זה מכבר בתקשורת, ואינם מהווים חומר חקירה), נובע מהשוני שחל בין כתב האישום המקורי לכתב האישום המתוקן (בכל הנוגע למניע למעשים). עוד הוא הוסיף כי המערערת תהיה מוכנה להתחייב שלא לפרסם פרטים אישיים מסוימים הנוגעים למנוחה, שצוינו בדיון, ואין מקום לפרסם כאן מפת צנעת הפרט.

20. בא-כוחו של המשיב שב על העמדה שהוצגה מטעמו בבית המשפט המחוזי, לפיה הוא אינו מתנגד להעברת חומרי החקירה לידי המערערת לצורך עיון בהם, אך הוא מתנגד לפרסומם. בקשר לכך הוא הדגיש את המשקל הרב שיש לתת לעמדת הנחקר ואת החשש שגישה מקלה בפרסום חומר חקירה תביא לכך שנחקרים לא יוסיפו לשתף פעולה בחקירותיהם. הוא הוסיף וציין כי במקרים אחרים שבהם אישר בית המשפט את הפרסום, דובר היה בנחקרים שהם עובדי ציבור, וממילא היה אינטרס ציבורי בפרסום. לעומת זאת, כך נטען, נסיבה זו אינה מתקיימת בענייננו.

21. באת-כוחה של המדינה טענה כי ההליך דנן אינו מהווה אכסניה מתאימה לדיון במתן היתר לעיון בחומר חקירה, וכי היה על המערערת לפנות לפרקליטות המדינה בבקשה מתאימה, בהתאם להנחיה מס' 14.8. מכל מקום, גם בשלב זה באת-כוח המדינה התנגדה למסירת התיעוד החזותי והקולי של החקירה לידי המערערת, בשל הפגיעה בפרטיותה של המנוחה ובני משפחתה. לשאלת בית המשפט, אישרה באת-כוח המדינה שלפחות חלק מן הפרטים האישיים ביחס למנוחה, שנזכרו בדיון, פורסמו כבר בכלי התקשורת, אך ציינה כי "יש עדיין הבדל בין פרסום [בתקשורת] לבין העברת חומרי חקירה ... זה מעורר את העניין שוב" (עמ' 7 לפרוטוקול הדיון). היא הוסיפה כי שאלת המניע לרצח נדונה בהרחבה בחקירותיו של המשיב, וכי כתב האישום המתוקן אימץ בסופו של דבר את גרסת המשיב. ממילא, לשיטתה, חקירות המשיב אינן צפויות לתרום לנרטיב של הסרט המתוכנן.

22. גם באת-כוח משפחתה של המנוחה הדגישה כי בנסיבות המקרה מדובר ברצח ממניע לאומני ועל כן, לשיטתה, אין לפרסום חומרי החקירה כל תרומה לסרט המתוכנן שמציג עצמו כממוקד באלימות נגד נשים בהיותן נשים. אמה של המנוחה הוסיפה דברים שיצאו מן הלב ונכנסו אל הלב, על אודות הקשיים שעמם מתמודדת המשפחה מאז הרצח.

23. בתום הדיון סברנו כי נכון יהיה לאפשר לצדדים לקיים שיח נוסף ביניהם, תוך התחשבות בעמדת בני משפחתה של המנוחה. לפיכך הורינו למדינה להגיש הודעה מעדכנת בתוך 21 ימים.

24. ביום 22.1.2023 הודיעה המדינה כי לא עלה בידי הצדדים להגיע להסכמות באשר למסירת חומרי החקירה לידי המערערת. המדינה הבהירה כי היא הייתה נכונה להעביר לידי המערערת חלק מחומרי החקירה המבוקשים, תוך השחרת מידע האסור בפרסום על-פי דין כגון עבר פלילי, מידע רפואי ועוד. בהודעת בא-כוח המערערת מאותו יום

הובהר כי הסכמת המדינה התייחסה רק לחלק מתמלילי החקירה ללא כל תיעוד ויזואלי.

25. בהיעדר הסכמה, הורינו בהחלטתנו מיום 25.1.2023 כי המדינה תגיש את חומר החקירה הרלוונטי לעיונו, וכן תבהיר מהי עמדת בני משפחתה של המנוחה בסוגיית העברת חומרי החקירה לעיון המערערת בלבד. בהמשך לכך, ביום 6.2.2023 הגישה המדינה קלסר הכולל תמלילים ותיעוד חזותי של תשע חקירותיו של המשיב במשטרה, וכן של השחזור שנעשה עמו. בד בבד, הוגשה עמדתם של בני המשפחה, שבה צוין, בין היתר, כי בשלב זה הם אינם מתנגדים להתיר למערערת לעיון בחומרי החקירה, ובלבד שתינתן להם ההזדמנות להביע את עמדתם בשאלת פרסומם, ככל שיתבקש בסופו של דבר.

דיון והכרעה

26. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, כמו גם את גלגוליו של ההליך הנוכחי, אציע לחבריי לקבל את הערעור בחלקו, במובן זה שחומר החקירה הנוגע לחקירותיו של המשיב במשטרה ולשחזור שנערך לו, לרבות התיעוד הקולי והחזותי, יועבר לעיון המערערת, בכפוף להתחייבותה שלא לעשות בו שימוש בשלב זה. לאחר מכן, תוכל המערערת לקבל החלטה מושכלת אם היא מבקשת לשדרו או שניתן להסתפק בהמחזותו או בקריינות של קטעים מסוימים מתוכו. בהמשך לכך, וככל שתחפוץ בכך, תוכל המערערת להגיש בקשה חדשה לפרסום חומרי חקירה קונקרטיים, וזו תוכרע על בסיס מכלול טענות הצדדים. אנמק את החלטתי זו.

הערה דיונית בפתח הדברים

27. קודם שאפנה לבחינה נורמטיבית של הסוגיה, אקדים ואצביע על המורכבות הדיונית שהתעוררה במקרה שבפנינו. במקרה הרגיל, לפחות בחלק מהמקרים שבהם מתבקש היתר לפרסום לפי סעיף 13 לחוק חקירת חשודים, חומר החקירה מצוי כבר בידי המבקש (אם לאחר שהוגשה בקשה לעיון בו, בהתאם להנחיה 14.8 ואם כאשר החומר הגיע לידי בדרך חוקית אחרת), או לפחות יש בידי מידע קונקרטי על תוכנו. לעומת זאת, בענייננו הבקשה בנושא הפרסום הוגשה במידה רבה טרם זמנה, קודם שהמערערת טיפלה בקבלת חומר החקירה עצמו בהליך מתאים. המערערת כרכה בבקשתה, שהוגשה לפי סעיף 13 לחוק חקירות חשודים, הן את העיון בחומר החקירה והן את פרסומו. לא זו בלבד שמן ההיבט הפרוצדוראלי זו אינה המתכונת הדיונית המתאימה, אלא שגם באופן מהותי זוהי דרך עקלקלה.

28. במישור הפורמאלי, וכפי שטענה המדינה, לכאורה היה בכך כדי להצדיק את דחיית הערעור ואת הפנייתה של המערערת להגשת בקשה מתאימה לקבלת חומרי החקירה. אולם, בשלב הנוכחי, ועל רקע ההליך שכבר התקיים בבית המשפט המחוזי, הן המשיב והן משפחת המנוחה אינם מתנגדים למסירתו של חומר החקירה לצורך עיון בו (להבדיל מאשר לצורך פרסומו). המדינה טענה כי היא מתנגדת למסירתו של חומר החקירה, אך למעשה לא הצביעה על אינטרס ממשי התומך בעמדה זו, נוכח עמדתם של הגורמים הקונקרטיים מכל עבריו של ההליך הפלילי ובהתחשב במידע שכבר פורסם. בנסיבות שנוצרו, ובשלב זה של ההליך, אין עוד טעם בעמידה דווקנית על המסלול הדיוני הרגיל,

ומן הראוי להורות על מסירת חומר החקירה הנוגע לחקירותיו של המשיב במשטרה לידי המערערת, בכפוף להוראה שבשלב זה לא תוכל לפרסמו.

29. אולם, בכך בלבד אין כדי לפתור את המחלוקת שבפנינו. המערערת אינה מבקשת רק לקבל את החומר לידיה, אלא גם לפרסם מתוכו. דא עקא, בהיעדר הצבעה על תיעוד קולי או חזותי מסוים שבכוונת המערערת לפרסמו, קשה לדעת אם מדובר בחומר חקירה שפרסומו עלול לבזות או להשפיל את המשיב, או לפגוע בפרטיותה של המנוחה. יש להדגיש, כי הטענה לפגיעה בפרטיותה של המנוחה נסבה על פרסום מידע אישי קונקרטי בנוגע אליה, כך שללא הצבעה על מקטע ספציפי בחקירת המשיב, קשה לדעת האם אכן שידורו במסגרת הסרט יפגע בפרטיות המנוחה ובני משפחתה במידה שאין להתירה. בהינתן השיטה האדוורסרית, בית המשפט אינו אמור לבחון את שאלת הפרסום ללא טיעון קונקרטי המתייחס לחומרי החקירה. יש מקום לשוב ולהזכיר, כי המשיב נחקר עשר פעמים במשטרה (לרבות השחזור שנערך לו), חקירות ארוכות וממושכות, וממילא מדובר בחומר חקירה בהיקף לא מבוטל. ההכרעה בשאלת הפרסום אינה יכולה אפוא להיעשות באופן ערטילאי. על המערערת ללמוד את החומר שיועבר לידיה, ולהגיש בקשה מתאימה בהליך חדש תוך התייחסות לחלקים ספציפיים של חומר החקירה.

לגוף הדברים: קווים מנחים לפרסום תיעוד קולי או חזותי של חקירה

30. מאחר שהמחלוקת בין הצדדים בעינה עומדת, ועשויה להוביל להתדיינות נוספת, ראיתי לנכון להציג את השיקולים שאמורים להנחות את בית המשפט, ככל שתוגש בקשה לעשות שימוש בתיעוד חזותי או קולי של החקירה.

31. בעיקרו של דבר, בכל הנוגע לפרסום של חומרי החקירה, נקודת המוצא לדיון מצויה בסעיף 13 לחוק חקירת חשודים, המורה כך:

"המפרסם תיעוד חזותי או קולי של חקירה, כולו או חלקו, בלא רשות בית משפט, דינו - מאסר שנה; לענין סעיף זה, "חקירה" - לרבות חקירה בידי רשות אחרת המוסמכת לחקור על פי דין, שהוצא לגביה צו לפי סעיף 16(ג)."

מסעיף זה עולות שתי הנחות חשובות שעומדות ביסודו: ההנחה האחת היא, כי בהיעדר מגבלות אחרות שבדין, הוראת סעיף 13 האמורה אינה אוסרת על פרסום תוכן החקירה כשלעצמו (למשל תמליל החקירה), אלא רק על פרסומו על דרך "תיעוד חזותי או קולי" (ראו: ע"פ 10994/08 מדינת ישראל נ' רון תורג'מן, פ"ד סג(1) 501, 481 (2009) (להלן: עניין תורג'מן); ע"פ 2476/15 רשות השידור (בפירוק) נ' מדינת ישראל, פסקה 5 לפסק דינו של השופט נ' הנדל (5.4.2016) (להלן: ע"פ 2476/15); ע"פ 1682/21 רשת מדיה בע"מ נ' נתניהו, פסקה 13 (25.4.2021) (להלן: עניין רשת מדיה)). זאת, להבדיל מהוראות חוק האוסרות במפורש על פרסום תמלילי החקירה הכתובים, במקרים מסוימים (ראו למשל: סעיף 6(א) לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955 וסעיף 24 לחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005). ההנחה השנייה המובלעת בלשון הסעיף, היא כי ברירת המחדל הרגילה היא איסור פרסום של תיעוד חזותי או קולי של החקירה, כך שהתרת הפרסום על-ידי בית המשפט היא בבחינת החרג לכלל. הנחה זו שונה מהכלל הרגיל ביחס לפומביות הדיון, שהגבלתה היא החרג (בש"פ 4275/07 רשות השידור נ' מדינת ישראל, פ"ד סב(3) 261, 247 (2007) (להלן: בש"פ 4275/07); ע"פ 2476/15, בפסקה 7 לפסק דינו של השופט הנדל).

32. באלו מקרים מוצדק יהיה אפוא להחיל את החריג לכלל ולהתיר את הפרסום? ומהם השיקולים שעל בית המשפט לשקול בקשר לכך? בית משפט זה כבר קבע כי במסגרת הדיון בבקשה מסוג זה, יש לערוך איזון בין אינטרסים נוגדים הקשורים כולם ל"עקרונות חשובים, מהם בעלי היבטים המשיקים לעקרונות יסוד של השיטה ולזכויות אדם בעלות מעמד חוקתי" (ראו עניין תורג'מן, בעמ' 506-507. כן ראו בש"פ 4275/07, בעמ' 261-262; ע"פ 2476/15, בפסקה 7. ראו גם: הנחיית פרקליט המדינה 14.22 "איסור פרסום תיעוד חזותי או קולי של חקירה" (27.4.2017)).

33. מן הצד האחד של כפות המאזניים מונחים שיקולים שעשויים לתמוך בדחייתו של בקשת הפרסום, ובראש ובראשונה הפגיעה בכבודו ובפרטיותו של הנחקר. מטבע הדברים, מעמד החקירה עשוי להיות מביך, מבזה ומשפיל עבור הנחקר, בין אם הוא חשוד ובין אם הוא עד. ככל שמדובר במי שמעורבותו באירוע הסתכמה בכך שסייע למשטרה במסירת עדותו, מבלי שיוחס לו, אף בדיעבד, כל מעשה עבירה, הפגיעה אף מועצמת. מכל מקום, פרסום התיעוד החזותי או הקולי של החקירה ברבים עלול להביך את הנוגע בדבר ולחשוף את פגיעותו ברגע של משבר. אין זה מיותר להזכיר בהקשר זה את הוראת סעיף 2(4) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, שעל-פיה פגיעה בפרטיות היא, בין היתר, "פרסום תצלומו של אדם ברבים בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו". ראוי לציין, כי מלכתחילה, ההצדקה לתיעוד החזותי של החקירה נעוצה ברצון לאפשר לבית המשפט להתרשם באופן ישיר מנסיבות החקירה ומאופן ניהולה וכן על מנת להעריך את מהימנות גרסתו של הנחקר. האפשרות לעשות בו שימוש לאחר מכן היא אך תוצר לוואי של תכלית עיקרית זו.

34. על כך יש להוסיף, כי לא רק פרטיותו של הנחקר עצמו עומדת על הפרק, אלא גם פרטיותם של צדדים אחרים שעניינם עולה בחקירה, וממילא אף הם עלולים להיפגע כתוצאה מחשיפה ציבורית של חומר חקירה הקשור בהם. במבט רחב יותר, יש להביא בחשבון גם את הפגיעה במוסד החקירה הפלילית ובנכונותם של עדים פוטנציאליים למסור עדות כנה ומפורטת, אם יידעו שתיעוד חקירתם עלול להתפרסם בעתיד.

35. מובן כי בהקשר זה יש משמעות גם לשאלות הקשורות למידת ראשוניותו של הפרסום המבוקש. כך, יש לשאול האם חומר החקירה שפרסומו מבוקש הוא חלק מהליך פומבי שנוהל או שעודנו מתנהל בבית המשפט, או שמא מדובר בהליך שהתקיים בדלתיים סגורות? האם ההליך כבר זכה לפרסום ציבורי ולתהודה רחבה בכלי התקשורת? האם הפגיעה בפרטיות נובעת באופן קונקרטי מפרסום התיעוד הקולי או החזותי של חומר החקירה המתבקש, ולא מעצם הפרסום הציבורי? ככלל, ככל שמדובר בהליך פומבי, שכבר זכה לפרסום תקשורתי רחב, והטענה לפגיעה בפרטיות נסבה על עצם הפרסום ולא דווקא על פרסום של תיעוד החקירה באופן קונקרטי - יגבר משקלה של ההצדקה לאפשר את הפרסום.

36. לבסוף, שיקולים של תקינות וטוהר ההליך השיפוטי עשויים אף הם לתמוך באי-מתן היתר לפרסום, כתלות בשלב הדיוני שבו מצוי המשפט. כך, בעבר כבר נקבע כי ככל שעסקינן בבקשה המוגשת בשלב מוקדם ולפני שמיעת העדויות, "כך תיטה הכף לעבר איסור פרסומו של חומר החקירה המתועד חזותית (גם אם הנחקר אינו מתנגד לפרסום). זאת, בשל ההשפעה העלולה להיוודע לפרסום ולחשיפה כאלה על ניהול התקין של המשפט ועל עדים שטרם העידו" (בש"פ 4275/07, בעמ' 262. כן ראו; עניין תורג'מן, בעמ' 507). מנגד, ובהתאמה, ככל שמדובר בהליך משפטי שכבר הגיע לידי סיום, כך תגדל הנטייה הכללית לקבלת הבקשה.

37. מן העבר השני, ניצב העניין הציבורי בפרסום. האינטרס הציבורי בפרסום קשור באופן הדוק בעקרונות יסוד של

שיטתנו המשפטית: עקרון פומביות הדיון (המעוגן בסעיף 3 לחוק-יסוד: השפיטה ובסעיף 68(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984), כמו גם הזכות לחופש הביטוי, חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת. לא זו אף זו: לא פעם מבוקש פרסומו של חומר חקירה על מנת לבקר את פעולתן של רשויות החקירה, ואין להמעיט בחשיבות הדבר. בפסיקה נקבע, כי העניין הציבורי בפרסום ייחשב כמצדיק את חשיפת תיעוד חומרי החקירה לעין הציבור כאשר מדובר בעניין "בעל משקל ומשמעות", וכאשר הפרסום "ישרת אינטרס ציבורי חשוב וממשי" (עניין תורג'מן, בעמ' 509). עוד נקבע, כי על מבקש הפרסום להראות שהעניין הציבורי בפרסום אינו "דברי רכילות בעלמא" (עניין רשת מדיה, בפסקה 21).

38. במסגרת עריכת האיזון בין השיקולים השונים, יש מקום לבחון - במקרים המתאימים - אם ניתן לפרסם את המידע בדרך חלופית שתפגע פחות בפרטיותו של הנחקר, למשל באמצעות פרסום תמלילי החקירה (בדרך של קריינות או בדרך אחרת) או המחזת החקירה על-ידי שחקנים (ראו למשל: ע"פ 5127/11 רשות השידור הישראלית - ערוץ 1 נ' רון, פסקה 7 (10.10.2011); בש"פ 7630/16 מדינת ישראל נ' דרוקר, פסקה 34 (1.2.2017)).

39. בשלב זה, אין מקום לדיון קונקרטי בשיקולים אלה. לשיטתי, נכון יהיה לעשות כן רק לאחר שהמערער תצביע על חלקים נקודתיים של התיעוד שאותו היא מבקשת לפרסם. לפיכך, בשלב זה ניתן להסתפק בהנחיות כלליות בכל הנוגע לאופן שבו צריך יהיה לבחון את השיקולים הרלוונטיים השונים, ככל שתוגש בסופו של דבר בקשה לפרסום חומר החקירה במקרה דנן, ולכך אעבור כעת. הדברים אמורים בשלב זה במישור העקרוני ומבלי לקבוע מסמרות ביחס לבקשה חדשה שתוגש, אם תוגש.

40. אפתח בכך שפרסומו של חומר חקירה אשר יש בו לתרום לדיון בנושא ציבורי חשוב הוא אינטרס כבד משקל. בענייננו, לא ניתן להמעיט בחשיבותו של האינטרס הציבורי הגלום בהעלאת המודעות לתופעה החמורה והכואבת של רצח נשים בישראל. למרבה הצער, מדובר בתופעה שרק הולכת ומתרחבת בשנים האחרונות. ערך קדושת החיים מחייב אותנו לנקוט כל אמצעי למנוע את הרצח הבא, ולהעלאת המודעות הציבורית לחומרת התופעה יש חלק חשוב בכך. אין מחלוקת על כן בדבר חשיבותו הציבורית של הסרט שבכוונת המערער להפיק, וממילא, בקיומו של עניין ציבורי רב בפרסום הנדון. על כך יש להוסיף, כי במקרה דנן המערער הצביעה על העניין הציבורי הכרוך לכאורה בעמידה על השינויים שחלו במניע שיוחס למעשי המשיב, לאורך ההליך הפלילי, על-ידי גורמי החקירה והתביעה. אכן, המדינה עמדה על הטענה שהרצח בוצע ממניע לאומני, וזו הייתה גם התרשמותו של בית המשפט המחוזי. אולם, אין בעמדות אלה כדי למנוע דיון העוסק בכך במישור הציבורי.

41. אין בכך כמובן כדי להכשיר כל פרסום, שעלול לפגוע בצנעת חייהם של אנשים, ובעיקר כאשר מדובר באנשים פרטיים ובמשפחותיהם של קרבנות עבירה. יחד עם זאת, מובן כי בנסיבות שבהן פרטי הפרטים של הפרשה כבר נחשפו, קשה לומר כי דווקא פרסום התיעוד החזותי והקולי מתוך חקירות המשיב הוא שיביא לפגיעה בפרטיותה של המנוחה ובפרטיותם של בני משפחתה, מעבר לזו שכבר נגרמה. בהקשר זה, הדברים ייבחנו בהתייחס לחומרים הקונקרטיים שפרסומם יתבקש.

42. לצד זאת, יש לתת את הדעת על מהות הפגיעה. במקרה שבפנינו, ומבלי להכריע, עיקר הטיעון מצד משפחתה של קרבן העבירה נסב על החשש כי פרסום חומרי החקירה יציף מחדש את הפרשה, ויפתח את הפצעים שכבר החלו להגליד. קו זה של הטיעון קרוב יותר מבחינה רעיונית לתפיסה של הזכות להישכח (בעניין זה ראו: א"ב 1156/21 ועדת

הבחירות המרכזיות לכנסת ה-24 נ' מראענה, פסקה 4 לפסק דיני (28.2.2021); ע"א 1726/21 בכרי נ' מגנאג'י, פסקה 70 לפסק דינו של השופט י' עמית (23.11.2022)). ניתן להבין תחושות אלה, אך לצד זאת לזכור כי עצם בחירתו של כלי תקשורת לנהל דיון ציבורי מחודש בפרשה כלל אינו נתון לשיקול דעתנו במסגרת דיונית זו. על כך יש להוסיף, כי ההליך הנוכחי היה פומבי, ואף זכה לכיסוי נרחב בתקשורת.

43. ככל שמדובר במשיב עצמו, הרי שיש לזכור כי הוא הנאשם בהליך הפלילי, ולא עד או מעורב עקיף בלבד. זאת בשלב שבו כבר נחרץ דינו. בנסיבות אלה, קטן חשש מ"אפקט מצנן" ביחס לעדים פוטנציאליים בהליכים פליליים עתידיים לבוא, שהרי חשש זה מצומצם הרבה יותר ביחס לנאשמים בעבירות כה חמורות כמו במקרה שבפנינו. הדעת נותנת, שמסירת הודעותיו של נאשם בתיק רצח במסגרת חקירת המשטרה אינה מושפעת דווקא מהשאלה אם תיעוד החקירה עתיד להתפרסם, אלא משיקולים מהותיים יותר.

44. לבסוף, יש במקרה זה משקל, גם אם לא בלעדי, לסיומו של ההליך הפלילי. פרסום חומרי החקירה בשלב זה - כחמש שנים לאחר שפסק הדין הפך חלוט - לא צפוי עוד לפגוע בטוהר ההליך ובתקינותו.

45. אין משמעות הדבר שיש לחשוף את כל סיפור חייה של המנוחה, כאשר היא עצמה אינה יכולה עוד להשמיע את קולה ולהתנגד לכך. הדברים נכונים במיוחד מקום שבו לא ניתן להצביע על קשר נקודתי בין אותן נסיבות אישיות לבין האינטרס הציבורי הגלום בפרסום, ובמקרה זה, העלאת המודעות לתופעה הקשה והכאובה של רצח נשים בישראל.

סיכום

46. אם כן, במבט הצופה פני עתיד, מן הראוי שבקשה למתן היתר לפרסום חומר חקירה תהא ממוקדת ככל הניתן, כך שתבהיר לאיזה חלק מתוך חומר החקירה מתייחסת הבקשה. בדרך זו יקל על הנחקר ועל צדדים שלישיים רלוונטיים להציג את עמדתם, וממילא גדר המחלוקת תהיה ברורה ומסוימת. מקום שבו מבקש הפרסום לא מודע כלל לתוכנו של חומר החקירה, וכאשר מדובר בחומר חקירה בהיקף רב, דרך המלך היא הגשת בקשה לעיון בחומרי חקירה בהתאם להנחיה 14.8 והכרעה בה על-ידי הגורמים המוסמכים לכך בפרקליטות (ראו בעניין זה: יצחק עמית חסיונות ואינטרסים מוגנים: הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי 337-336 (2021)). ככל שבקשה מסוג זה נדחת, פתוחה בפני מבקש העיון הדרך להשיג על כך על-ידי הגשת עתירה לבית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק (ראו, למשל: בג"ץ 1082/21 דרוקר נ' ממלא מקום פרקליט המדינה (14.6.2021)). כן ראו: בש"פ 7623/22 דין נ' מדינת ישראל, פסקאות 18-16 (15.12.2022); בש"פ 2839/23 זאבי נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (1.5.2023)). בהמשך לכך, ניתן להגיש בקשה מתאימה לפי סעיף 13 לחוק חקירת חשודים.

47. ובחזרה לנסיבות דנן. כמוסבר לעיל, בהיעדר הצבעה על תיעוד קולי או חזותי מסוים שבכוונת המערערת לפרסמו, קשה לדעת אם מדובר בחומר חקירה שפרסומו עלול לבזות או להשפיל את המשיב, או אף לפגוע בפרטיותה של המנוחה על דרך חשיפת מידע שלא פורסם עד כה.

48. על מנת לקבל החלטה מושכלת, המתייחסת בכובד ראש לפגיעה בפרטיותה של המנוחה, קרבן העבירה, ובפרטיותם של בני משפחתה, אין מנוס אפוא מפעולה על-פי סדר הדברים הנכון: מתן היתר לעיון בחומר החקירה

ולאחריו הגשת בקשה קונקרטית לפרסום חלקים מסוימים ממנו. דרך זו תאפשר למשיב מצד אחד, ולמדינה ולבני משפחת המנוחה מצד אחר, להצביע על פגיעה קונקרטית, ככל שקיימת. על בסיס כל הנתונים שיוצגו באותו שלב, ניתן יהיה לקבל החלטה מבוססת ומנומקת באשר לפרסום המבוקש.

סוף דבר

49. אשר על כן, וכפועל יוצא מן האמור לעיל, אציע לחברי להורות על קבלת הערעור בחלקו, במובן זה שחומר החקירה הנוגע לחקירותיו של המשיב ולשחזור שנערך לו, ובכלל זה התיעוד הקולי והחזותי, יועבר לידי המערערת, בכפוף להתחייבותה שלא לעשות בו כל שימוש, לרבות פרסום, בשלב הנוכחי (ראו לעניין זה נספח א' להנחיה 14.8, שכותרתו "התחייבות לעיון או העתקה של מידע המצוי בתיק חקירה"). לאחר העיון, תוכל המערערת להגיש לבית המשפט המחוזי בקשה מעודכנת לפי סעיף 13 לחוק חקירת חשודים, למתן היתר לפרסום חלקים מסוימים מחקירות המשיב, ובכלל זה לשקול, כפי שהצהירה, גם חלופות כדוגמת שימוש בקריינות או בהמחזה, מבלי שאנו נוקטים עמדה בעניין. בהקשר זה יש לשוב ולהבהיר, כי אף שכלל סעיף 13 לחוק חקירות חשודים אינו מחייב קבלת היתר מבית המשפט לפרסום תוכן החקירה, להבדיל מתיעוד חזותי או קולי שלה, במקרה זה יהיה על המערערת לשוב ולפנות לבית המשפט בבקשה לפרסום חומר החקירה, ככל שתבקש לעשות בו שימוש, וזאת לנוכח המתכונת הדיונית שבה הועבר אליה החומר, לצורך עיון בו בלבד. לאחר דיון בטענות הצדדים כולם, יכריע בית המשפט המחוזי בבקשה כחכמתו. מובן כי כל טענות הצדדים שמורות.

50. סוף דבר: הערעור מתקבל בחלקו כמפורט לעיל. המדינה תישא בהוצאותיה של המערערת בהליך זה בסך 5,000 שקלים.

ש ו פ ט ת

השופט י' אלרון:

אני מסכים.

בסוגיה המורכבת שלפנינו ובנסיבות המקרה, חוות דעתה של חברתי, השופטת ד' ברק-ארז, מגלמת את דרך האמצע המאוזנת והראויה אשר לוקחת בחשבון את מגוון השיקולים הרלוונטיים.

אף לי זכורים היטב דבריה המרגשים של אם המנוחה. אוסיף אפוא הערת אזהרה: עלינו לפסוע בזהירות שמא בשם האינטרס הציבורי תיגרם לקורבן עבירה או למשפחת הקורבן פגיעה מיותרת. כך ככלל וכך בפרט במקרה שלפנינו.

ש ו פ ט

עמוד 11

השופט י' כשר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט לקבל את הערעור בחלקו כאמור בפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז.

ניתן היום, כ"ו בסיון התשפ"ג (15.6.2023).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

54678313 ש ו פ ט ת
